

Swedish Society for Music Research

together with

The Royal College of Music &

The Royal Swedish Academy of Music

Rendezvous Music Research – KMH week 24

Musikforskning idag 2023

June 13-15, 2023

Program and abstracts

Locations:

Track 1: Nathan Milsteinsalen (NM)

Track 2: 1D 221

Day 1 – Tuesday, June 13th

11.00 – 12.00 Registration and Book Table – Foyer

12.00 – 13.00 Lunch (EP)

Introduction and Tobias Norlindsamfundet Keynote (Nathan Milsteinsalen)

13.00 – 13.15 *Welcome and Introduction*

Pia Bygdéus, Svenska samfundet för musikforskning
Helena Wessman, Kungl. Musikhögskolan
Fredrik Wetterqvist, Kungl. Musikaliska Akademien

13.15 – 14.30 *Tobias Norlindssamfundet Keynote*

Kristine Ringsager:
Hacking the Infrastructure.
Gender Inequality and Strategies
for Change in the Danish Music
Industry.
(Moderator: Pia Bygdéus)

14.30 – 15.30 SSM Annual General Meeting with coffee (Track 1: NM)

15.30 – 17.00 Session I (2 tracks)

Track 1: Moderator: Anne Reese-Willén	Track 2: <i>(Session mainly in English)</i> Moderator: Mischa van Kan
Emma Sohlgren: <i>Syrinx (1747). "Mästarstycke" eller</i> <i>"vanskapadt barn af operan"?</i>	Tobias Pontara: <i>Classical Music Listening and Constructions of</i> <i>the Self in Post-Millennial Cinema: Listening</i> <i>to Beethoven in The Soloist (2009)</i>
Ingela Tägil: <i>Operasångerskan som förbrukningsvara</i> <i>under Kungliga Teaterns första decennier</i>	Fredrik Jansson: <i>Connecting Theory and Practice: A Way to</i> <i>Assure Clarity in Musicological Research</i> <i>Through Pragmatism (masteruppsats)</i>

Jan-Olof Gullö, Per-Henrik Holgersson & David Thyrén: <i>Hur Bologna-processen påverkat den högre musikutbildning i Sverige: med särskilt fokus på studenternas självständiga arbeten</i>	Ulrik Volgsten: <i>Reification of Music During the Interwar Years (1919-1939) – the Case of Recorded Music</i>
--	---

17.00 – 19.00

Conference Pub at KMH (with SSM, SMC & SMAC)

Day 2 – Wednesday, June 14th

09.30 – 10.40

Session II (2 tracks)

Track 1: <i>(Session in English)</i> Moderator: Nicole Vickers	Track 2: Moderator: Madeleine Modin
Ann Elkjær Gustafsson: Lecture-recital (30+10 min) <i>Building a Personal Flute Voice</i>	Ann-Charlotte Rohman Roth: <i>Här ska kraften vara på! – Interaktionsstudie om luft och andning i en barnkör</i>
Maria Timoshenko, Erkki Huovinen, Marcus Nyström: <i>The Mechanisms of Choral Score Reading: Evidence from Eye Movements</i>	Per-Henrik Holgersson, Pia Bygdéus, Helena Falck, Cecilia Rydinger: <i>Eric Ericson – musikalisk kunskapsutveckling</i>

10.30/40 – 11.00

Coffee Break (EP)

11.00 – 12.30

Session III (2 tracks)

Track 1: Moderator: Nicole Vickers	Track 2: Moderator: Toivo Burlin
~~Thomas Bossius:~~ <i>Sfärernas harmoni. Klassisk musik, populärreligion och existentiell hälsa</i>	Alf Arvidsson: <i>Folkvisans dag 1934 och populariseringen av folkmusik ca 1930-1965</i>
Louise Eulau, Anna-Karin Kuuse & Ann-Sofie Paulander: <i>Må bra med musik – ett följeforskningsprojekt av levande musik i barnsjukvården</i>	Karin Larsson Eriksson: <i>En representativ samling med låtar: musikförlaget AB Nordisk folkmusik och låthäftet 56 sörmländska låtar</i>
Elin Kanhov: <i>Metodologiska och teoretiska reflektioner ur avhandlingen Encounters Between Music and Nature: A Productive and Transversal Approach to Contemporary Music Analysis</i>	Madeleine Modin: <i>Materialval i byggandet av folkliga musikinstrument</i>

12.30 – 13.30

Lunch (EP)

13.30 – 15.00

Session IV (2 tracks)

Track 1: Moderator: Toivo Burlin	Track 2: Moderator: Anne Reese-Willén
David Thyren & Jan-Olof Gullö: <i>Främling 40 år</i>	Juliane Peetz-Ullman: <i>C. G. Södergrens musikaliehandel och dess inflytande på musiklivet i Växjö under 1800-talet</i>
Åsa Bergman: <i>Varufiering som strategi vid marknadsföring symfoniska konsertprogram</i>	Staffan Albinsson: <i>Musiklivets höjande</i>
Bertil Wikman: <i>Musikalisk form som utförandefenomen</i>	Mårten Nehrfors Hultén: <i>Vad betyder Dalarapsodi?</i>

15.00 – 15.30

Coffee Break

15.30 – 17:00

Session V (1 track)

Track 1: Moderator: Mischa von Kan
Sverker Jullander: <i>Rytmskt och/eller hæffnerskt? Wilhelm Heintzes koralbok från 1889 som uttryck för en "tredje ståndpunkt" i koralfrågan</i>
Maria Schildt, Jonas Lundblad, Mattias Lundberg: (Panel) <i>Kyrkomusikens historia i Sverige</i>

17.00

Reception – Foyer (with SSM, SMC & SMAC)

18.00

Conference Dinner (EP)

21.00

Open Jam Session – S:ta Clara Bierhaus (SMAC, limited space: first come, first served)

Day 3 – Thursday, June 15th

9.10 – 10.00

Joint Keynote (SMAC)

Location: Kungasalen
Filipa M.B. Lã <i>Technology-Based Real-Time Visual Feedback in the Education of Singers</i>

10.30 – 12.00

Session VI (2 tracks)

Track 1: <i>(Session in English)</i> Moderator: Åsa Bergman	Track 2: Moderator: Pia Bygdéus
Sam De Boise: <i>Sounds Extreme? Music and Engagement Amongst the Contemporary Radical Right</i>	Georg Gulyas: <i>Henze och Shakespeare / Text som verktyg för att medvetandegöra konstnärliga val i interpretationsprocessen</i>
Linus Johansson: <i>Who are The World? The Globe as a Symbol of Community in Music Videos on MTV</i>	Tobias Lund: <i>Più animato sempre: om kris och katharsis i amatörers kammarmusicerande</i>
Berk Sirman: <i>Implementation of “salience” in music analysis assignments</i>	Erkki Huovinen & Jenni Rinne: <i>Pianisters snabba igenkänning av musikalisk stil från notation</i>

12.00 – 13.00

Lunch (EP)

13.00 – 13.30

SSM Concluding Remarks (Track 1: NM)

15.00 – 16.00

Joint Keynote (SMC)

Location: Kungasalen
Miller Puckette, University of California San Diego

- 16.10 – 16.30 SSM Styrelsens konstituerande sammanträde
Nathan Milsteinsalen (new SSM board only)
- 17.00 Conference Pub – Foyer (with SSM, SMC & SMAC)
- 17.30 Concert – Lilla Salen (with SSM, SMC & SMAC)
- 19.00 Banquet Dinner – location Restaurang Taste KTH, Malvinas
Väg 4 (with SSM, SMC & SMAC)
- 21.00 Concert & Open Bar – R1 @ KTH (with SSM, SMC & SMAC,
limited space: first come, first served)

Tobias Norlindsamfundet Keynote 2023

Kristine Ringsager, Associate Professor in the Department of Arts and Cultural Studies at the University of Copenhagen and Principal Investigator of the collaborative research project Gendering Music Matter (GEMMA).

Hacking the Infrastructure. Gender Inequality and Strategies for Change in the Danish Music Industry

In recent years (post-#MeToo), issues of gender inequality, experiences of sexism and lack of diversity within the Danish music industry have received strong political and public attention in Denmark. In the wake of these debates, the music anthropological research project Gendering Music Matter (GEMMA) examines how cultures and infrastructures within the Danish music industry are gendered, and how music professionals who identify as women perceive, experience, and navigate infrastructural nodes and cultural discourses as they pursue careers in the industry.

In this presentation I will discuss some of the findings from GEMMA. My focus will be on initiatives that strategically seek to intervene in - or “hack” - the music industry infrastructures to create practices that meaningfully challenge the status quo. In particular I will look at the community Musikbevægelsen af 2019 (The Music Movement of 2019) that operates as a Facebook group open only to “girls, women and gender minorities” working in the music industry, and which to date has 2800 members and a high level of online activity.

By looking at how experiences of work-related issues are shared, discussed, and negotiated within the community, I will examine how a collective body of ideas and initiatives that privileges woman, trans and non-binary music professionals' ways of understanding the industry is generated in the context of Musikbevægelsen. Based on this, I will argue that Musikbevægelsen can be understood as a “feminist hack” within the music industry infrastructures that not only enables its members to navigate the power structures enacted through gendered expectations and intersectional hierarchies in their work-related activities, but also facilitates change at various levels of the broader Danish music industry.

GEMMA is funded by the Independent Research Fund Denmark and will run until the end of 2024. The project is carried out in collaboration with postdoc Katrine Wallevik.

Abstracts

Staffan Albinsson, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Musiklivets höjande

Vi tar symfoniorkestrarna i Helsingborg, Gävle och Norrköping för givna i det svenska musiklivet. De är väletablerade konstnärliga företeelser i varsitt konserthus. De hade knappast skapats utan riksdagsbesluten den 13 maj 1911 (första kammaren) respektive den 17 maj (andra kammaren) om ett statligt bidrag till just etablerandet av landsortsorkestrar. Besluten fattades med snäv majoritet: 63 mot 61 röster i första kammaren och 105 mot 97 röster i andra kammaren. Det blev den egentliga initiativtagaren, Kungl. Musikaliska Akademien/KMA, som fick uppgiften att utse vilka orkestrar som skulle få bidragen och villkoren för den framtida verksamheten. I akademiens förarbete hade man undersökt beredskapen att bilda professionella symfoniorkestrar ett tjugotal städer. Hela processen från idé till beslut beskrivs med särskild betoning på frågan om varför det var just Helsingborg, Gävle och, två år senare, Norrköping som fick de statliga anslagen till professionella orkestrar. Varför ratades de andra orkesterföreningarna som sökt stödet?

Studien bygger i huvudsak på arkivstudier. KMA:s arkiv hos Statens musikverks musik- och teaterbibliotek, Riksarkivet och stadsarkiven i Helsingborg, Gävle och Norrköping har besökts. Den dåtida dagspressen bidrar också med information. Kungliga Biblioteket har arkiverat dagspressen – en stor del därav är digitaliserad.

I Göteborg fanns sedan 1905 den första ”stående” yrkesorkestern med ett aktivt folkbildande arbete och även folkkonserter i andras regi. Från den staden hämtades de som inom KMA tog initiativ till och drev frågan. Uppenbarligen var den tidigare flitiga orkesterverksamheten, bl. a. med folkkonserter, i Helsingborg av stor vikt för hela statsbidragsinitiativet ”Musiklivets höjande” och för just den stadens försteg i urvalsprocessen. Att Gävle och Helsingborg redan säkrat kommunal finansiering vägde förstås tungt. Även Norrköping ansågs ha en säkrare finansiering än huvudkonkurrenten Uppsala. Dessutom angav KMA att det var en fördel att Norrköping hade en större mängd kroppsarbetare som var en avgörande målgrupp.

Alf Arvidsson, senior professor i etnologi, institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet

Folkvisans dag 1934 och populariseringen av folkmusik ca 1930-1965

När begreppet ”folkmusik” etablerades för ca 200 år sedan blev det ett redskap för att leda uppmärksamhet till musikformer och uttryck som annars inte skulle tillskrivits något värde i det offentliga musiklivet. Med tankefiguren om folkmusik som något försvinnande har också olika former av aktiv popularisering med syfte att revitalisera blivit ett förväntat scenario för hur ett folkmusikintresse ska förverkligas. Popularisering handlar i detta sammanhang om att hävda folkmusikens relevans i samtiden, vilket fått till följd olika folkmusikvågor med tidstypiska utformningar. Inte sällan blir sådana uttryck i sin tur utsatta för senare vågors kritik.

I denna presentation görs enstaka fallstudier där särskilt sångkörernas betydelse och populärmusikbranschens praktiker granskas, med fokus på hur en grundrepertoar producerades och hur bilder av folkmusik och dess miljö lanserades inför en bredare allmänhet.

Teoretisk underbyggnad är dels socialkonstruktionistisk teori om representationers betydelse, actor-network-theory samt folkloristisk performance-teori och metod. Resultaten pekar på hur folkmusikintresset och dess inriktning samverkar dels med andra genrer som vissång, allsång och nationalromantisk underhållningsmusik, dels med olika massmediala sammanhang.

Kontakt: alf.arvidsson@umu.se

Lars Berglund, Professor; Maria Schildt, lektor; Jonas Lundblad, forskare; Mattias Lundberg, professor. Alla vid Institutionen för Musikvetenskap, Uppsala universitet

Kyrkomusikens historia i Sverige. Panelpresentation

Kyrkomusikens historia i Sverige är ett forskningsprojekt bedrivet vid institutionen för musikvetenskap, Uppsala universitet. Projektet involverar ett trettio-tal svenska och utländska forskare, och syftar till en samlad historieskrivning av kyrkans musik inom nuvarande svenska gränser från missionstiden fram till idag. Projektet har pågått sedan 2020 och har aktualiserat en rad frågor av principiellt vetenskaplig art, vissa av intresse för musikvetenskapen i stort. "Kyrkomusik" är ett begrepp som kan – och behöver – definieras olika i studiet av olika tidsperioder och kontexter. Detta projekt syftar till en ny ansats där kyrkomusik definieras i bred mening för att visa på både spännvidd och bred relevans av musik, sång och ritual i kyrka, skola, kultur och samhälle.

Musikhistorieskrivning för en bredare allmänhet syftar till synes på områden som ofta präglats av avgränsade och enskilda detaljstudier. Hur kan en övergripande historieskrivning framställas, trots ojämnt fördelade tyngdpunkter mellan olika repertoarer, aktörer, och institutioner i befintligt forskningsläge? Hur är historieskrivning möjlig på de områden där kunskapsläget är svagt p.g.a. bristande källor eller oenighet på forskningsfältet? Hur kommuniceras befintliga forskningslägen till allmänheten när musikvetenskaplig terminologi inte förutsätts hos den tänkta läsaren? Vilket ansvar har vi som forskare för vad som lyfts upp och vad som fokuseras när materialmängden inte tillåter att allt täcks lika ingående? Hur ser dynamiken ut mellan grundforskning och synes, då vissa fenomen, repertoarer och perspektiv förekommer för första gången i ett sådant samlingsverk? Hur påverkar en samlad historieskrivning framtida samlade forskningsinsatser?

Sådana frågor har inte aktualiserats som konkreta vägval inom svensk musikvetenskap sedan de historiografiska projekten *Musiken i Sverige* (1987–1994) och *Musik i Norden* (1992–1998). I denna panel presenterar fyra av forskarna i projektet ett antal svar på frågor av principiell art, belysta med exempel från bokverkets blivande huvudavsnitt och fördjupningsavsnitt.

Kontakt: lars.berglund@musik.uu.se, maria.schildt@musik.uu.se, jonas.lundblad@musik.uu.se, mattias.lundberg@musik.uu.se

Åsa Bergman, Lektor, Institutionen för kulturvetenskaper Göteborgs universitet

Varufiering som strategi vid marknadsföring symfoniska konsertprogram

I takt med att offentligt kulturliv blivit allt mer styrt av ekonomiska intressen har marknadsföring av kulturinstitutioners verksamhet fått ökad betydelse. Mot bakgrund av det är fokus i detta paper förlagt till hur varumärkesbyggande och varufiering används som strategier när symfoniorkestrar presenterar konsertprogram till en tänkt publik. Presentationen bygger på en fallstudie av Göteborgs symfoniker (GSO), och är del av den undersökning som genomförts för forskningsprojektet *Klassisk musik för en medialiserad värld* (finansierat av VR).

Med utgångspunkt från en diskursanalytisk ansats uppmärksammas vilka värden som betonas när symfoniska musikprogram och symfonisk musik presenteras och framställs i tryckta musikprogram, på sociala medier, samt vid specifika reklamevenemang. Resultatet visar på att det föreligger ett komplext samspel mellan att sälja in musiken som en upplevelse eller som ett livsstilserbjudande till en tänkt publik, och att betona traditionella värden genom att framställa musiken som estetiskt objekt med inneboende eviga värden.

Kontakt: asa.bergman@gu.se, 0766185218

Thomas Bossius, Lektor, Institutionen för kulturvetenskaper, Göteborgs universitet

Sfärernas harmoni. Klassisk musik, populärreligion och existentiell hälsa

I det VR-finansierade forskningsprojektet *Klassisk musik för en medialiserad värld* studerar vi nutida medierepresentationer av den västerländska konstmusiken. I min del av projektet undersöker jag bland annat hur olika typer av aktörer kopplar samman den klassiska musiken med värden som hälsa, välmående och avslappning, ofta i kombination med olika populärreligiösa föreställningar och praktiker. Min studie beskrivs bäst som en diskursanalytisk medie- och arkivstudie. Frågor jag ställer till materialet är hur de olika aktörerna talar om den klassiska musiken, vilka värden och funktioner de tillskriver den och hur detta relaterar till rådande föreställningar.

Ända sedan den klassiska musiken på 1920-talet började spelas in och tillgängliggöras för konsumtion, har skivbolagen tävlat om konsumenternas uppmärksamhet på den lukrativa skivmarknaden för klassisk musik. Ett sätt att locka nya kunder har varit att sätta samman mer eller mindre fantasifulla samlingsskivor, med titlar och konvolut skapade för att tränga igenom den barriär av upplevd svårillgänglighet som omgärdar den klassiska musiken. En särskild nisch vad gäller detta är olika typer av fonogram där instrumental klassisk musik kopplas ihop med nutida populärreligiösa föreställningar, medicinska forskningsrön och naturen, i kombination med fenomen som yoga, mindfulness, och meditation.

I min presentation kommer jag att lyfta fram tre exempel på aktörer, hämtade från tre olika miljöer, som använder sig av klassisk musik på detta sätt: den klassiska skivbolagsvärlden, den populärreligiösa miljön och den medicinska forskningen.

Kontakt: thomas.bossius@gu.se

Sam de Boise, Senior Lecturer, School of Music, Theatre and Art, Örebro University

Sounds Extreme? Music and Engagement Amongst the Contemporary Radical Right

Historically, when music has been studied in relation to radical-right movements, there has been a focus on totalitarian regimes or white power “hate rock”, with a specific emphasis on Nazi-punk and National Socialist Black metal (NSBM). Existing research has either focused on the preferences of organisers and activists whilst or analyses of musical media with a focus on lyrics.

The former approach overlooks how the music works as a recruitment tool amongst the movements as a whole whilst musical media analyses of various kinds have instead honed in on sensational and unrepresentative examples. In the latter case, these approaches adopt a simplistic “sender-receiver” model which emphasizes a one-to-one link between music and interpretation. This is a problem because a) there is no guarantee that those accessing radical-right spaces listen primarily to radical-right artists; b) radical-right strategists have moved away from explicitly extreme aesthetics to target extreme messages; c) these models are weak in explaining music without lyrics; and d) It is necessary to explore how the culture around music – talking about, sharing and experiencing music collectively - reinforces particular ways of seeing the world, in order to understand its appeal.

This paper maps out the ways in which music’s role has been theorized and studied in relation to the radical-right. It argues for a need to recognize the way in which a reconfiguration of the radical-right at large has had implications for the music associated with it. There is evidence that, as radical right cultures have shifted, so too have the musical aesthetics associated with them. Based on network, content and discourse analysis of radical right online spaces it proceeds to show how by exploiting loopholes in content regulation, radical right artists have managed to target music to unsuspecting mainstream audiences.

Kontakt: sam.deboise@oru.se

Ann Elkjär Gustafsson, Senior Lecturer, Musikhögskolan Ingesund, Karlstad University/PhD student, Luleå University of Technology

Building a personal flute voice

Playing a wind instrument on a professional level requires control of both visible and invisible muscle activities. In order to master these internal processes, new methods and a richer vocabulary is needed for both professional flautists and teachers as well as students at Higher Music Education (HME). In this lecture recital, the topic is how to develop flute sound and form a personal flute voice, using metaphors. The presentation is based on an ongoing study, performed through a series of experimental and collaborative workshops together with a group of wind instrument students at a Swedish Music College. The aim of the study is to explore how metaphors and a narrative approach can help develop better tools for wind instrument teaching in HME. The theoretical framework informing the methodological design of the study, builds on the use of phenomenological variations as well as documentation and analysis of artistic collaboration.

The preliminary results show that the focus on finding beneficial metaphors can present a guide for performers on how to overcome the intrinsic obstacles of a musical instrument, and thus, letting musicians' focus on their overall aim: expressing music.

Kontakt: ann.elkjar@kau.se

Karin L. Eriksson, Professor, Institutionen för musik och bild, Linnéuniversitetet

En representativ samling med låtar: musikförlaget AB Nordisk folkmusik och låthäftet 56 sörmländska låtar

1956 publiceras låthäftet 56 sörmländska låtar: arrangerade för två fioler och altfiol av Sörmlands spelmansförbund på musikförlaget AB Nordisk folkmusik. Låthäftets tillkomst kan följas i den brevväxling som föregick publikationen. Här framgår att ett syfte med häftet var att ge en representativ bild av sörmländsk folkmusik, ett annat att innehållet anpassades för exempelvis spelmanslag.

Presentationen vilar på en analys av både brevväxlingen och häftet. Den visar hur häftet anpassades för att såväl representera sörmländsk folkmusik som för att fungera i en samtida praktik. Fokus kommer att ligga på musiken i sig, särskilt arrangemang och urval, och häftets inledning och låtkommentarer. Särskilt kommer frågor om vad som utgör ett representativt urval, hur detta urval legitimerades samt hur den tänkta målgruppen påverkade häftets innehåll.

Låthäftet av det här slaget har varit viktiga för att förmedla folkmusik under stora delar av 1900-talet och är det i viss utsträckning än i dag. De är ofta anpassade för en tänkt målgrupp, exempelvis genom hur låtarna är arrangerade. Men de ingick ofta också i olika intresseorganisationers strategier för att verka för folkmusiken från en viss region. Samtidigt är dessa låthäftet till stora delar utforskade. Forskning om notutgivning av folkmusik har istället i stor utsträckning fokuserat på mer dokumentära publikationer som Svenska låtar eller helt förbisett notutgåvors betydelse för att tradera en folkmusikalisk repertoar. Den här studien av 56 sörmländska låtar är ett steg mot att få en ökad insikt i låthäftena i sig. Men den är också del i ett större projekt som kretsar runt 1900-talets folkmusikutgåvor med fokus på AB Nordisk folkmusik.

Kontakt: karin.eriksson@lnu.se

Louise Eulau, Fil. dr., Sophiahemmet Högskola, Anna-Karin Kuuse, Fil. dr., Ann-Sofie Paulander, Fil. dr., Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Må bra med musik – ett följeforskningsprojekt av levande musik i barnsjukvården

Vintern 2021/2022 följde forskare från Sophiahemmet Högskola och Kungl. Musikhögskolan i Stockholm fyra professionella musiker som spelade för och med barn (0–18 år), deras familjer och vårdpersonalen på en pediatrik akutvårdsavdelning i Region Stockholm. På uppdrag av kompetenscentrum för kultur och hälsa, Region Stockholm, var syftet att undersöka om musiken kunde främja delaktighet, engagemang och välbefinnandet hos barn, familjer och vårdpersonal inom barnsjukvården.

Forskningsfrågorna var: vilka fenomen som kunde identifieras avseende barnen och familjernas välbefinnande? Bidrog de musikaliska aktiviteterna till socialt samspel mellan barn, familjer och vårdpersonalen med betydelse för vården? Inverkade musiken på personalens välbefinnande och stress? Kunde musikinsatsen bidra till ökad samverkan mellan familjen och vårdpersonalen till gagn för barnets vård och behandling?

Etnografiskt inspirerad design med kvalitativ innehållsanalys. Projektet utgick dels från internationell forskning om levande musikintervention i barnsjukvård, dels från datainsamling med observationer, fältanteckningar och enkäter samt informella och semistrukturerade intervjuer med barn, familjer, vårdpersonal och musiker.

Resultatet belyser teman som musikernas improvisatoriska förmåga, en åldersanpassad och varierad repertoar, flera olika former för framförande och interaktion, betydelse av tydlig information till patienter och personal, ett ömsesidigt samarbete mellan musiker och vårdpersonal samt betydelse av regelbunden möjlighet till kollegial reflektion och musikernas förmåga till ett inkännande förhållningssätt. Restriktioner och smittskyddsåtgärder runt Covid-19 och RS-epidemin innebar dock vissa begränsningar.

Studien visar att levande musikintervention av sjukhusmusiker i barnsjukvården utgör en uppskattad insats med potential att dels optimera genomförandet av familjecentrerad vård, dels främja hälsa och välbefinnande för barn, familjer och vårdpersonal på liknande sätt som redan etablerade insatser från lekterapi och sjukhusclowner. Vidare forskning föreslås som undersöker betydelsen av samverkan mellan hälso-musiker och musikerapeuter.

Kontakt: Louise.eulau@shh.se

Georg Gulyas, doktorand, Musikhögskolan i Piteå/Lektor i klassisk gitarr vid Musikhögskolan Ingesund

Henze och Shakespeare / Text som verktyg för att medvetandegöra konstnärliga val i interpretationsprocessen

Syftet med denna delstudie är att utforska hur man som interpret inom det västerländska konstmusikens område kan medvetandegöra interpretationsprocessen av ett musikverk genom användande av olika metaforiska begrepp. Specifikt utforskas detta genom en instudering av den tyske tonsättaren Hans-Werner Henzes två kompositioner Romeo och Julia samt Lady Macbeth. Hans-Werner Henze har hämtat inspiration från Shakespeares dramer och i presentationen redogör jag för hur jag applicerat Shakespeares text på dessa båda gitarrkompositioner. För att begränsa och göra studien hanterlig är den valda metoden att koppla text och musik till fyra uppförandepraktiska aspekter inspirerade av musikfilosofen Peter Kivy: 1. trogenhet mot tonsättarens intentioner 2. förhållningssätt till tiden då verket skapades 3. förhållandet till dagens publik och 4. trogenheten mot egna konstnärliga val. Ambitionen med delstudien är att med text som ett redskap medvetandegöra konstnärliga val samt utmana och utvidga mina tolkningsramar. Datainsamlingen har bestått av en autoetnografisk delstudie, i kombination med analys av video från mina inspelningar. Preliminära resultat visar på hur en närmare läsning av partituret utifrån de litterära förlagor som Henze refererar till gett ett djupare och samtidigt mer konstnärligt självständigt utformande av musiken.

Jan-Olof Gullö, professor, inst. för musik- och medieproduktion, Per-Henrik Holgersson, lektor, & David Thyrén, lektor, inst. för musik, pedagogik och samhälle, alla vid Kungl. Musikhögskolan

Hur Bologna-processen påverkat den högre musikutbildningen i Sverige: med särskilt fokus på studenternas självständiga arbeten

Genom högskolereformen 2007 förändrades förutsättningarna för svensk högre utbildning på flera olika sätt. En viktig förändring var att lärandemål infördes som svar på frågan vad en student förväntas kunna efter sina studier. Nu drygt 15 år senare genomför vi denna studie i syfte att undersöka hur lärandemål för studenternas självständiga arbeten i högre musikutbildning har utvecklats och tillämpas. I undersökningen ingår analys av utbildnings- och kursplaner från samtliga svenska lärosäten som ger utbildning i musik, insamlade uppfattningar från lärare vid flera nationella konferenser om studenters självständiga arbeten samt olika erfarenheter vi samlat på oss när vi undervisat i högskolepedagogisk utbildning. Studenternas självständiga arbeten examineras vanligtvis genom konserter eller andra uppspelningar där klingande material redovisas samt vid seminarier där skriftliga delar ventileras. Även om de lärare som undervisar är ålagda att följa uppställda lärandemål visar denna undersökning att det hos många finns en stor osäkerhet kring framför allt bedömningen av studenternas arbeten men också hur målen ska tillämpas i undervisningen. När det gäller den klingande delen av ett självständigt arbete i musik är det mindre vanligt att studenter blir underkända. Däremot är det vanligt att den skriftliga delen måste omarbetas, ibland flera gånger, för att godkännas. Undersökningen visar att studenter ofta har svårt att skriva med organisation och inte kan skilja på vad som ska vara i olika delar av texten men också att de ofta har bristande kunskap om vilken funktion tidigare forskning har, inte förstår vilken effekt olika tempus har, blandar talspråk och akademiskt språk och ofta brister i etiska överväganden. Undersökningen visar också att studenter sällan på djupet har läst kurslitteratur, som handböcker, kursmanualer eller andra anvisningar och ofta inte heller tillämpar det som de har lärt sig i teori- och metodundervisning. En möjlig lösning, som också har starkt stöd i tidigare forskning, är att tidigt i utbildningen introducera disciplinbaserad forskning som gynnar studenternas lärande och kunskapsutveckling i allmänhet, men som också ger dem kompetens att genomföra alla delar av sina självständiga arbeten.

Kontakt: jan-olof.gullo@kmh.se

Per-Henrik Holgersson, Lektor musikpedagogik, Kungl. Musikhögskolan, Pia Bygdéus, lektor i musikpedagogik, Linnéuniversitetet, Helena Falck, Kungliga biblioteket, Cecilia Rydinger, Professor i orkesterdirigering, Kungl. Musikhögskolan

Eric Ericson – musikalisk kunskapsutveckling

“Jag tror inte annat än att körsången kommer att utvecklas, av sin oerhörda inre dynamik och av sin förmedling av medmänsklighet” uttryckte Eric Ericson i en intervju 1987. Pågående forskningsprojekt (2022 – 2024), finansierat av Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond, avser förmedla kunskap om Eric Ericsons yrkesutövning som dirigent och pedagog. Ericson bidrog till körkonstens utveckling under andra halvan av 1900-talet, exempelvis i arbetet med Eric Ericsons Kammarkör, Musikhögskolans Kammarkör, Orphei Drängar och Radiokören. Hans nära samarbete med medlemmar ur Måndagsgruppen bidrog till utvecklande av ny svensk körmusik. Ericson var professor i kördirigering under närmare 40 års tid vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, och undervisade därutöver i många olika sammanhang både nationellt och internationellt. Syftet med föreliggande forskningsprojekt är att

undersöka, synliggöra och verbalisera Eric Ericsons konstnärliga och pedagogiska arbete. Med utgångspunkt i ett kulturhistoriskt och kulturpsykologiskt (sociokulturellt) perspektiv, tolkas och förstås musikaliskt lärande, inspirerat av Vygotskijs och Bruners teoribildning. Följande forskningsfrågor har formulerats: Hur kan Eric Ericsons konstnärliga och pedagogiska arbete analyseras, tolkas och förstås? På vilka sätt förmedlade Eric Ericson musikalisk kunskap? Datainsamling omfattas av skriftligt-, audiovisuellt material och intervjuer. Eric Ericsons samling finns sedan 2011 tillgängliggjort på Kungliga biblioteket (KB). Samlingen består bland annat av brev, föredrag, tal, intervjuer och undervisningsmaterial. I samlingen finns också kassetband och audiovisuellt material som digitaliserats av KB inom ramen för pågående forskningsprojekt. Under 2022/23 genomförs kvalitativa intervjuer med dirigenter, utbildare inom kördirigering, sångare, producenter och andra personer som arbetat tillsammans med Eric Ericson. Preliminära resultat, metod och analys redovisas, presenteras och diskuteras på konferensen.

Kontakt: per-henrik.holgersson@kmh.se

Erkki Huovinen, Professor musikpedagogik, Institutionen för musik, pedagogik och samhälle, Kungliga musikhögskolan i Stockholm, Jenni Rinne, Institutionen för musik-, konst-, och kulturforskning, Jyväskylä universitet, Finland

Pianisters snabba igenkänning av musikalisk stil från notation

Forskningen har visat att musikstudenters prestationer i a prima vista-läsning kan förklaras bättre genom deras förberedelsestrategier – förmågan att snabbt skapa sig en övergripande bild av musiken – än genom deras ackumulerade övningstimmar. Musikers sätt att snabbt avkoda notbilden har utforskats både i takistoskopiska studier och i ögonrörelsestudier, men fokuset har typiskt legat på igenkänning av notsymboler eller på felfritt framförande a prima vista. I denna studie vidgar vi perspektivet till att snabbt känna igen musikaliska stilegenskaper. Vi ville veta huruvida – och till vilken grad – professionella pianister kan hämta stilistisk information från en snabb titt på en notbild. Därutöver ville vi undersöka huruvida det korrekta igenkännandet av musikalisk stil kanske äger rum genom intuitiva tankeprocesser eller genom mer rationell slutledning.

25 professionella pianister deltog i studien. Varje pianist exponerades för nio korta visuella stimuli (om 500 ms var), bestående av utdrag ur pianostycken komponerade av J. S. Bach, Beethoven och Chopin. Deltagarna ombads beskriva vad som de såg i notbilden samt försöka uppskatta musikens stilperiod. Deltagarnas verbala protokoll analyserades både innehållsligt och med tanke på tiden som det tog att känna igen stilen efter den korta visuella exponeringen.

Det visade sig att inte mindre än 49% av alla verbala protokoll inkluderade ett "korrekt svar", dvs. antingen en korrekt stilbeteckning eller det rätta tonsättarnamnet. I genomsnitt uttalades dessa korrekta svar också tidigare direkt efter den visuella exponeringen än felaktiga svar. Enligt vår innehållsanalys föregicks de korrekta svaren inte av rikare verbalt innehåll än vad som fanns i verbala protokoll utan ett korrekt svar. Våra resultat ger indirekt stöd till slutsatsen att visuell igenkänning av stil från notbilden baseras på intuitiv, holistisk integration av information, i stället för analytiska, reflektiva tankeprocesser. Vi antar att denna typ av snabb, intuitiv avkodning av stilistiska egenskaper från musiknotation är en viktig förutsättning för stilistiskt sensitivt a prima vista-läsning.

Kontakt: erkki.huovinen@kmh.se

Fredrik Jansson, masterstudent i musikvetenskap vid institutionen för kultur och estetik, Stockholms Universitet (presentation av masteruppsats)

Connecting theory and practice: A way to assure clarity in musicological research through pragmatism

In my master's thesis, I look at various ideas developed within the academic tradition of pragmatism and investigate what they can do for musicologists and their inquiries.

The main purpose for this undertaking stems from my view of pragmatism as having considerable utility and potential for musicology and music research as it conforms to certain established musicological views (especially "culturally centered" and practice-oriented views). Yet, pragmatism is rarely mentioned in musicological literature. An example here is a central theme of pragmatism, namely the idea of regarding theory and practice as intertwined and the consequent strive to minimize the discrepancy between these two. This presentation will outline a way of doing this, rooted in discussions of my master's thesis and concretized through a critical examination of the approach in my bachelor's thesis, which examined a polemic discussion of free jazz as it entered Sweden, 1958-1963.

By utilizing pragmatic understandings that assert that what is done in practice defines one's theories, methods, etc. (one's approach), I argue that a pragmatic outlook constitutes a way of ensuring that what is said to have been done mirrors what has been done. This is achieved by talking in concrete terms, clearly stating what has been done and for what reasons. The research process thereby defines theories, methods, etc., which hang together and is contextually appropriate. Through this, one situates oneself, increases transparency and clarity, and since the research process emphasizes utility and looks ahead toward set goals, it induces an open and eclectic attitude.

I clarify the utility of these ideas by contrasting them to the approach of my bachelor's thesis. In demonstrating how ideas can be worth keeping, reformulating, or discarding, depending on how one's views and aims change, I show how inquiry is a continuous ongoing learning process, using myself as an example.

Kontakt: fredrik_morot@hotmail.com

Linus Johansson, Lektor, Institutionen för Musik & bild, Linnéuniversitetet

Who are The World? The Globe as a Symbol of Community in Music Videos on MTV

Despite common notions of the shallow, commercial mainstream, in which MTV played a notorious part, 1980s popular culture also expressed anxieties and responded to crises, as when pop stars made political statements in hit songs. This study is part of a larger research project, exploring ideological themes in music videos from the time. It was the last decade of The Cold War, and many music videos addressed the nuclear arms race, although in a variety of ways. Among reoccurring visual traits were the globe, world maps, and other imagery of the Earth. They appeared in music videos concerning the exploitation of nature, calling to a common humanity in times of famine or oppression, and warning about possible ends

of the world. They also opened for a sense of community among musicians and audiences, as the globe became a symbol of the fragility of our planet, and simultaneously, the collective strength of its residents.

This study uses multimodal analyses to explain how the globe was associated with solidarity, struggle, and doom, in music videos on MTV during the period 1984-1991. The six examples for the presentation are USA for Africa's "We Are The World" (1985) and Phil Collins's "Another Day in Paradise" (1989); Frankie Goes To Hollywood's "Two Tribes" (1984) and Scorpions' "Wind of Change" (1991); and finally, David Bowie's "When the Wind Blows" (1986) and REM's "The End of the World as we know it" (1987). What did they say? How did they say it? How did moving images contribute to the stories in general? Although the globe is a symbol common to them all, it was used in very different ways and it also looked different, in different contexts. Bands and artists used several narrative approaches, told numerous stories, and showed various kinds of imagery of the same motif.

Kontakt: linus.johansson@lnu.se, 0704-292521

Sverker Jullander, Professor, Musikhögskolan i Piteå, Luleå tekniska universitet

Rytiskt och/eller hæffnerskt? Wilhelm Heintzes koralbok från 1889 som uttryck för en "tredje ståndpunkt" i koralfrågan

I det hundraåriga intervallet mellan J. C. F. Hæffners mycket inflytelserika men också omstridda koralbok från 1820 och den av Kung. Maj:t stadfästa "Otto Olssons koralbok" från 1921, utgavs, på enskilt initiativ och i olika syften, en lång rad andra koralböcker, några i flera upplagor. I dessa projekt framträder från senare delen av 1800-talet två huvudlinjer. Medan några tog Hæffners principer, mer eller mindre modifierade, som utgångspunkt, så motiverades andra utgåvor främst av viljan att visa på alternativ till den jämna rytm som karakteriserade Hæffners arbete och som av många uppfattades som själva kännetecknet på en "koral". Koralboksutgåvorna kan därför, vid sidan av sina praktiska syften, även ses som inlägg i den intensiva debatt som under lång tid fördes om "rytiskt" kontra "Hæffnersk" koral.

År 1889 utkom en koralbok redigerad av en landets främsta kyrkomusiker, Wilhelm Heintze, organist i S:t Jacobs kyrka i Stockholm. Till skillnad från C. W. Rendahls koralbok från samma år åberopar sig Heintze inte på föregångaren Hæffner, men ansluter ändå i viss utsträckning till 1820 års koralbok beträffande melodiformer och melodival (däremot inte i harmoniken). Men boken innehåller också ett djärvare inslag, ett brokigt "Supplement. Rytiska koraler", där utgivaren tänjer på gränserna för vad som i hans samtid kunde anses vara en [församlings]koral. Kanske kan Heintzes bok ses som en formulering av en "tredje ståndpunkt" mellan hæffnerianerna och förespråkarna för "rytisk koral".

Syftet med denna presentation är att, utifrån analys av melodik och satsteknik i Heintzes koralbok, och med exempel från andra samtida koralutgåvor, belysa olika förhållningssätt till den Hæffnerska koralboken under sent 1800-tal, samt även, med avstamp i supplementet, diskutera tidens bruk av termen "rytisk koral", i båda fallen med hjälp av begreppen restaurering, modifiering, appropriering och nykomposition.

Kontakt: sverker.jullander@associated.ltu.se

Elin Kanhov, doktorand i musikvetenskap vid Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet.

Metodologiska och teoretiska reflektioner ur avhandlingen *Encounters Between Music and Nature: A Productive and Transversal Approach to Contemporary Music Analysis*

I detta paper presenterar jag metodologiska och teoretiska reflektioner ur min avhandling med titeln "Encounters Between Music and Nature: A Productive and Transversal Approach to Contemporary Music Analysis" (2023). I avhandlingen analyserar jag nutida konstmusik av tonsättarna Joan La Barbara, Kaija Saariaho, John Luther Adams och Helena Tulve och deras olika sätt att förhålla sig till naturen. Jag studerar användandet av kompositionstekniker och -strategier i förhållande till etablerade naturbegrepp, och ser hur positioner och relationer mellan människa, natur och musik utmanas och ifrågasätts via musiken. Det huvudsakliga problemet som uppstår i analys av nutida konstmusik är bristen på etablerade metodologiska förhållningssätt och teoretiska ingångar då utvecklingen av musikaliska uttryck, kompositionsstrategier och speltekniker hela tiden ligger steget före. För att angripa detta har jag använt mig av Judy Lochheads "productive music analysis" (2016) som uppmuntrar en kreativitet i förhållande till materialet, där exempelvis användningen av begrepp som inte nödvändigtvis är musikaliska kan locka fram nya tolkningar av musiken. I avhandlingens analyser har filosofiska begrepp från Gilles Deleuze och Félix Guattaris tänkande varit centrala, begrepp jag kallar transversala eftersom de sammankopplar musiken med icke-musikaliska företeelser. Genom begreppet djur-blivanden ifrågasätter jag gränsdragningar mellan människor och fåglar; miljö, rytm och avterritorialisering utforskar tanken om människans samexistens med naturen; samt med Kroppen utan Organ utformas en ny typ av musikalisk organicism vilken ständigt skapar brytningar från sin egen helhet. I analyserna argumenterar jag att nya förståelser kan träda fram när musiken verkar på gränsen av det diskursiva (on the edge of discursivity). Det är alltså i mötet mellan de materiella ljuden, kropparna och instrumenten, och utmaningen av de diskursiva förståelserna av dessa, som nya naturtolkningar och begrepp kan uppstå.

Kontakt: elin.kanhov@music.su.se

Filipa M.B. Lã (SMC/SMAC Keynote), Senior researcher and teacher at the Department of Didactics, School Organization and Special Didactics of the Faculty of Education at the National Distance Education University (UNED), Madrid, Spain.

Technology-Based Real-Time Visual Feedback in the Education of Singers

Learning to sing requires the acquisition of perceptual-motor skills. The development of such skills is notably facilitated when meaningful visual feedback is provided. The current state of voice science, combined with recent technological advances have paved the way for visualization of relevant physiological and acoustical events. Nowadays, non-invasive real-time visual displays of breathing behaviors, subglottal pressure, vibratory patterns and acoustical properties of the voice are available to both teachers and voice students. In this presentation, examples of such displays and the associated technological tools will be demonstrated. For example, the RespTrack system for real-time display of abdominal and ribcage movements will be presented (Johan Stark, Columbi Computers, Sweden). The relationship between breathing behavior, lung volume and

subglottal pressure will be discussed, as well as its relevance to the education of singers. Visualization of vocal fold vibratory patterns by electroglottography (EG2-PCX2, Glottal Enterprises, USA) and its application to the training of phonation types or register transitions will be presented. Also, the recently developed FonaDyn freeware will be explored for documenting singers' development (Sten Ternström, Sweden). The usefulness of various spectrographic displays will be discussed. Finally, the possible implementation of all these means in current educational settings will be discussed.

Tobias Lund, Fil. dr., Odeum, Lunds universitet

"Più animato sempre: om kris och katharsis i amatörers kammarmusicerande"

Jag vill presentera ett forskningsprojekt som befinner sig på idéstadiet och vars utgångspunkt är Johannes Brahms stråkkvartett op. 51, nr 2. Närmare bestämt är utgångspunkten första satsens coda samt min erfarenhet av att som amatörcellist repetera denna sats med min stråkkvartett. (Arbetet ägde rum i Lund under 2020.)

Ensemblens repetitionsarbete präglades av kris och katharsis – speltekniskt, samspelsmässigt och socialt. Kris och katharsis är relevanta begrepp också i en beskrivning av Brahms första sats som komposition, men det var först i efterhand som jag började se möjligheten av en djupare förbindelse mellan kompositionens och repetitionsarbetets förlopp. Nu frågar jag mig, om den kris och den katharsis som ensemblen genomgick under loppet av flera månader kanske *i sig* bör betraktas som en viktig del av kompositionens realisering.

En realisering av det slaget torde förutsätta dels att ensemblens skicklighet och mognad är tillräckligt *låg* för att problem ska uppstå, dels att nivån efterhand *blir* (snarare än att den redan *är*) tillräckligt *hög* för att en lösning på problemen slutligen ska komma inom räckhåll. Om lärande och omprövning av invanda förhållningssätt är viktiga inslag i kompositionens realisering, så innebär det att en ensemble för vilken satsen inte bjuder något motstånd heller inte kan göra den rättvisa i det avseendet. Att Brahms dedicerade kvartetten till violinamatören Theodor Billroth skulle möjligen kunna stärka den hypotesen.

Med teori och metod från konstnärlig forskning, musikhistoria, musikpedagogik (och kanske även musikterapi) vill jag åstadkomma en rik beskrivning av satsen och av den individuella och kollektiva utveckling som min ensemble genomgick under repetitionsarbetet. Förhoppningsvis kommer jag på samma gång att bidra till kunskapsutveckling och/eller teoribildning på de olika forskningsfälten.

Kontakt: tobias.lund@odeum.lu.se

Madeleine Modin, fil. dr., Svenskt visarkiv, Musikverket

Materialval i byggandet av folkliga musikinstrument

Redan vid det förra sekelskiftet började man intressera sig för och samla på äldre folkmusikinstrument, men det var först från och med 1970-talet i och med den stora Folkmusikvågen som man började rekonstruera instrumenten och bygga för utövare i det levande folkmusiklivet i parallella och

sammanflätade revivalprocesser. När ett intresse för bordunspel väcktes blev äldre instrument som med fördel kunde användas till det, såsom vevlira, nyckelharpa, stråkarpa och säckpipa i fokus för byggandet. Diskussioner om instrumentens utformning för nutida utövare har sedan dess varit livliga, och valet av material utgör en del i dessa. Det centrala spänningsfältet rör sig mellan spelbarhet och historisk autenticitet, men många andra aspekter spelar också in såsom estetik, tillgänglighet, pris och hållbarhet, liksom ideologiska och moraliska ställningstaganden. Vem som bygger och vem som ska spela på instrumenten har stor betydelse i materialvalet, liksom traderingsvägarna för hantverkskunskaperna.

I detta paper undersöks vilka olika materialval som professionella eller amatörbyggare i samråd med beställare tar ställning till och vad dessa val kan tänkas grunda sig i. Många gånger kan det som i en analys framstår som ett val, i själva verket vara resultatet av en omedveten, eller av omständigheterna nödvändig, användning av ett visst material. En teoretisk diskussion om vad en sådan process är i förhållande till medvetna val utgör också en del av presentationen.

Resultaten baseras på insamling och analys av uttalanden från byggare och musikutövare, genom intressegrupper på sociala medier, presentationer på hemsidor, intervjuer, litteratur, kursbeskrivningar, liksom arkivmaterial från byggares personarkiv. Iakttagelser av de faktiska instrumenten som byggs och används utgör också en viktig källa.

Studien ingår i det treåriga forskningsprojektet *Immateriellt instrumentbyggande som folkmusikalisk materialisering* finansierat av Riksantikvarieämbetet.

Mårten Nehrfor Hultén, Fil. dr. Institutionen för musikvetenskap, Uppsala universitet

Vad betyder Dalarapsodi?

I detta paper undersöks betydelsen av folkmusik under modernismen i Sverige. Genom att studera två dalarapsodier och deras reception, båda komponerade 1931 av Hugo Alfvén respektive Edvin Kallstenius, visar jag på två olika sätt som folkmusik används och skapar mening i 1900-talets konstmusik. Hur ser de två tonsättarna på sitt folkmusikaliska material? Hur ser de på relationen mellan folkmusik och konstmusik? Hur ser de på Dalarna? I första rummet handlar det om att utforska och jämföra två samtida verk. Men i förlängningen är det även en fråga om historiografi: I vilken utsträckning skulle den svenska modernismen kunna ses som en utveckling av och fortsättning på nationalromantiken?

Detta är en första studie i ett större forskningsprojekt som behandlar den svenska modernismens relation till folkmusik och nationalromantik och hur detta speglar tidens nationella självbild.

Juliane Peetz-Ullman, Smålands Musikarkiv

C. G. Södergrens musikaliehandel och dess inflytande på musiklivet i Växjö under 1800-talet

Om man utgår från teorin att tillgången på musikalier är av essentiell betydelse för utvecklingen av musiklivet i ett område, kan man inte undvika att undersöka bokhandlaren Carl Gustaf Södergrens verksamhet i samband med frågor rörande musiklivet i Växjö på 1800-talet. Södergren grundade sin Bok- och Musikhandel 1832; 1875 lämnade han över den till sin son, som fem år senare sålde den till Axel

Quiding. Under namnet Quidings bokhandel fanns affären kvar i Växjö ända till 2015, om än under senare år som del av en bokhandelskedja.

Södergren publicerade en katalog över musikalierna och annonserade regelbundet i Wexjö-Bladet, vilket gör det lätt att skaffa sig en överblick över musikrepertoaren han sålde i landsorten långt ifrån de stora städerna. Södergrens eget arkiv och en liten del av musikalierna han sålde finns idag bevarade i olika samlingar i Växjö.

Södergrens verksamhet som bokhandlare och skillingtryckare har behandlats i litteraturen av Sven Ola Swärd och Eva Danielsson. Hans handel med musikaler däremot har inte fått egen uppmärksamhet i forskningen ännu, trots att den kan kasta ljus på musiklivet i Växjö under stora delar av 1800-talet. Detta paper ska därför rikta uppmärksamheten på musikaliehandelns roll i landsortens musikliv. Jämförelser av repertoaren som nämns i annonserna med Södergrens försäljningslistor och bevarade musikaler i Landsbibliotekets gamla samlingar och Smålands musikarkiv ger en indikation vilka musiktryck Södergren sålde till vilka familjer och institutioner i Växjö, på vilka sätt de användes, och därmed vilken roll hans musikaliehandel spelade för musikutövandet i staden.

Kontakt: juliane.peetz-ullman@musikisyd.se

Tobias Pontara, Professor, Department of Cultural Sciences, University of Gothenburg

Classical Music Listening and Constructions of the Self in Post-Millennial Cinema: Listening to Beethoven in The Soloist (2009)

The study of Western art music – or classical music – may have moved well beyond notions of aesthetic autonomy in recent decades. In the concert hall, however, traditional values and ideals reign supreme, reiterated not least through the listening habits and codes of conduct upheld by silent and attentive audiences. Classical music listening has also been a recurrent theme throughout the history of cinema, as evidenced by films like Carnegie Hall (1947), Soyent Green (1973), The Shawshank Redemption (1994), Copying Beethoven (2006), Pure (2010), Liberal Arts (2012) and Tár (2022). Taking as its main focus the 2009 American film The Soloist, this paper discusses to what extent post-millennial cinematic representations of classical music listening rely on a specific conception of the listening subject. Placing The Soloist in the context of a number of recent American and European films featuring classical music listening, I argue that such representations subscribe to a historically influential idea according to which listening to classical music means withdrawing into a privatized interiority. Furthermore, I argue that this construction of the listening subject constitutes a basic conceptual support through which the perceived distinctness of classical music as a cultural and aesthetic category is continuously reproduced.

Kontakt: tobias.pontara@gu.se

Ann-Charlotte Rohman Roth, fil. lic., adjunkt, forskare i svenska språket, Institutionen för svenska språket, Linnéuniversitetet

Här ska kraften vara på! – Interaktionsstudie om luft och andning i en barnkör

Syftet för studien som presenteras är att visa hur en körledare instruerar om luft och andning med verbalt och förkroppsligat språk i en barnkör när deltagare lär sig att sjunga. Jag visar hur instruktioner om luft och andning ser ut, vilka resurser körledare använder för instruerandet och när under körövningen det instrueras. Bakgrund och tidigare forskning rör verbalspråkliga såväl som förkroppsligade instruktioner vid körövning, körsång och körkontexter men också i andra musikaliska kontexter där undervisning sker. Utgångsläge är att instruktioner kan vara både verbala och icke-verbala.

I aktiviteter där deltagare använder sin kropp orienteras instruerandet också emot kroppen. Studien använder metod och teori där ett sådant perspektiv är möjligt att tillämpa: etnometodologisk konversationsanalys (EMCA), som i Sverige också kallas multimodal interaktionsanalys. En sådan analys studerar samvaro och interaktion människor emellan och använder ett etnografiskt förhållningssätt. Den kvalitativa analysen tar hänsyn till den sociala struktur som deltagarna ingår i. Under ett halvår har körövningar med en barnkör i ålder 8–12 år videoinspelats. Materialet närstuderas både i insamlings-, bearbetnings- och analysfas. Exempel från aktiviteten, i form av 37 transkriptioner med tillhörande 62 bilder, synliggör i avhandlingen instruktioner om luft och andning när barn lär sig sjunga.

Jag synliggör exempel från resultatet om instruktioner innan, under och efter sång och visar i detalj hur instruktioner ser ut och vilka resurser som används i olika skeden. Resultatet visar att instruktioner om luft och andning sker multimodalt och med flera parallella resurser: körledarens blick, mimik, kroppshållning, gester, tal- och sångröst, samt icke-lexikalt ljudande. Utöver sin kropp använder körledaren även flygelspel som resurs. Andra artefakter inkluderar tavla, notblad och pärm. Avhandlingen synliggör en aktivitetskontext som tidigare inte studerats utifrån hur exakt instruktioner ser ut och när instruktioner om luft och andning sker. Den kartlägger vilka multimodala resurser som används av körledaren i en barnkörkontext.

Kontakt: ann-charlotte.rohman-roth@lnu.se

Berk Sirman, adjunkt, Ljud- och musikproduktion, Högskolan Dalarna/doktorand i musikvetenskap, Institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet

Implementation of “salience” in music analysis assignments

In music production educational programmes, there is usually a music analysis shaped hole in the repertoire of teaching material. This is in contrast to the great supply of teaching material on the music industry, social practices, music technology, studio practices and the like. This is partly explicable by the challenges music recordings pose on music analysis. Music recordings, or works of phonography, are dominated by musical properties that fall outside of the score, where music analysis traditionally operates.

There are many events happening simultaneously in all music. The question of which of these events (are intended) to draw our attention the most is a question of musical foreground and background. The mechanisms that affects what in music is perceived to be in the foreground vs. background is complex and relates both to musical structure, musical cognition, and more importantly how these two meet.

The above-mentioned foreground/background relation is a question of salience. My PhD work-in-progress studies salience in works of phonography to discuss which musical properties or events are the most

functional, or account for the coherence, in these works. Studying salience in these works is put forward as a possible method to tackle the aforementioned challenge of analyzing works of phonography.

As a part my study on salience in works of phonography, I conduct an assignment in a music production educational programme, where students write about what they hear in the “foreground” in works of phonography. This is an implementation of salience as an analysis tool. In this conference, I will present the preliminary results of this part of my PhD-thesis in progress.

Kontakt: bsi@du.se

Emma Sohlgren, doktorand, Institutionen för Musikvetenskap Uppsala Universitet

Syrinx (1747): ”Mästarstycke” eller ”vanskapadt barn af operan”?

Syrinx, eller den uti wass förwandlade wattu-nymphen hade premiär på Bollhuset i Stockholm 1747 och var den första helt sjungna operan på svenska. Syrinx beskrevs i det tryckta librettot som en opera-comique och var en pastoral med komiska inslag. Delar av musiken var nykomponerad, men flera av ariorna hämtades från italienska opera seria, såsom Grauns Artaserse (1743) och Lottis Foca superbo (1716). I Syrinx blandas därmed inte bara en ”hög” musikalisk stil med en ”låg” litterär stil, utan också gamla och nya arior av flera olika kompositörer.

Genom att kombinera receptions historia och musikanalys, diskuterar jag vad den här hybriden av musikaliska och dramatiska stilar fick för effekt, och hur Syrinx uppfattades av sin samtid. Effekten kan ha varit komisk och parodisk, som Skuncke föreslår i Ny svensk teaterhistoria. Italienska operor hade dock inte framförts i Stockholm vid den här tiden, förutom enstaka arior i tex mindre konserter vid hovet, vilket kan ha gjort att få uppfattade dubbeltydigheten i musikvalet. De samtida reaktionerna på Syrinx var inte heller entydiga. Den blev en publikframgång och fick ett antal nyuppsättningar under efterföljande decennier, men beskrevs med vitt skilda värdeomdömen i samtida kommentarer, som framgår av exemplen i titeln.

Detta paper berör därmed även en bredare fråga ur mitt doktorandprojekt: hur känd italiensk opera var i Sverige under mitten av 1700-talet, samt hur och av vem opera introducerades. Tidigare erfarenheter av opera påverkade troligen receptionen av Syrinx, men verk som Syrinx bidrog också i sig till etableringen av opera i Sverige och påverkade dess utveckling, inte minst under den gustavianska perioden.

Kontakt: emma.sohlgren@musik.uu.se

David Thyren, lektor, inst. för musik, pedagogik och samhälle, Kungl. Musikhögskolan, Jan-Olof Gullö, professor, inst. för musik- och medieproduktion, Kungl. Musikhögskolan

Främling 40 år

Inom vårt pågående projekt Searching for Sophia in Music Production utforskas faktorer som är av stor betydelse för det svenska musikundret. En viktig faktor är betydelsen av starka hits, dvs. låtar som blivit populära och verkligen slagit an en sträng hos en stor och bred publik. Här finns både en rumslig och tidslig dimension då hits kan uppnå status som tidlösa, odödliga klassiker. I detta sammanhang har vi valt att

fokusera på hitlåten Främling som med stor framgång lanserades nationellt och internationellt 1983. Syftet är att analysera och belysa faktorer och omständigheter kring låtens tillkomst, lansering, eftermäle och vidare betydelse för det svenska musikundret. För att konkretisera och uppfylla syftet har följande forskningsfråga utarbetats: vilka avgörande framgångskriterier för Främling kan identifieras avseende nyckelpersoner, infrastruktur, entreprenörskap, marknadsföring, artisteri, konstnärliga kvaliteter och tekniska kvaliteter avseende musikproduktion? Detta problematiseras i relief till teoribildningar om kreativitet, motivation, entreprenörskap, musikbranschutveckling, artisteri, textanalys, musikanalys och musikproduktionsanalys. Metodiskt bygger studien på en fallstudie med ett varierat källmaterial bestående av intervjuer med branschaktörer, litteraturstudier, artiklar och webbsidor samt filmdokumentär om skivbolaget Mariann och analys av observationsdata utifrån filmklipp av Melodifestivalen och Hylands Hörna.

Studiens resultat indikerar att framgången med Främling förutsattes av ett långsiktigt och målmedvetet lagarbete med flera nyckelpersoner som var specialister inom olika kompetensområden. Arbetsprocessen hade en tydlig hierarkisk struktur men med lyhördhet för starka personlighetsdrag, personlig integritet och inre motivation. Förmåga till kalkylerat risktagande och vikten av att fatta snabba beslut i stunden var avgörande, liksom skickligt hantverk, musikaliska kvaliteter och unika artistegenskaper samt målmedveten långsiktighet i lanseringen av låten. Främlings stora genomslag var grundstenen i en lång och hållbar karriär för artisten Carola Häggkvist som framförde låten. Dessutom bidrog Främling till att skivbolaget Mariann än mer utvecklades som aktör i den svenska skivbranschen. Ytterligare en slutsats är att Främling skapade ökat manöverutrymme för svensk populärmusik nationellt och internationellt och även gav medvind till svenska segrar i Eurovision Song Contest 1984 och 1991.

Kontakt: david.thyren@kmh.se

Maria Timoshenko, doctoral student, Department of Music Education, Royal College of Music; Erkki Huovinen, professor, Department of Music Education, Royal College of Music; Marcus Nyström, Research engineer, Lund University Humanities Lab

The mechanisms of choral score reading: Evidence from eye movements

According to previous research on sight-singing, the whole choral score supports singers in understanding the musical context and singing in a natural choral setting (together with other singers) assists singers in performing notated music. However, there is a lack of research about how exactly singers distribute their attention within a score during tasks such as singing at first sight and practicing in a group context.

The overall goal of the study was to assess how experienced choral singers approach sight singing as they perform previously unknown choral excerpts as a group. The specific research questions were 1) how is the gaze direction of choral singers distributed over staff systems, and 2) how is their gaze behavior influenced by note density and repeated practice?

Four quartets (16 singers) were exposed to eight choral score excerpts, each performed three times while collecting audio and eye-movement data. The eye-movement measures were analyzed together with the singers' conceptions of their music-reading strategies, obtained from questionnaires and interviews.

Both the eye-movement recordings and the singers' conceptions supported the overall finding that the singers mostly looked at the closest neighboring voices when not looking at their own lines in the music. Singers prioritized visual and audio support within their respective gender groups. In a prima vista trials, they spent most of the time on their own line but occasionally looked at the neighboring voices. Results showed a tendency of looking at the content-rich bars. However, the repeated practice did not significantly influence singers' gaze behaviors.

The study indicates how experienced choral singers' gaze is distributed between their own lines and the lines of other voices; skilled singers similarly adjust their gaze to the complexity of the score (i.e., note density) both at first sight and after some repeated practice.

Ingela Tägil, Fil. dr.

Operasångerskan som förbrukningsvara under Kungliga Teaterns första decennier

Henriette Widerberg (1796–1872) var sin tids mest uppskattade men också skandalomsusade operasångerska. Hon var anställd på Kungliga Teatern/Operan 1817–1837 och som flera andra kvinnliga anställda under samma tid var hon också kurtisan. Kvinnor som arbetat på scener har i västvärlden betraktats som sexuellt tillgängliga ända sedan antikens Grekland. #metoo-rörelsen 2017 visar att vi fortfarande till viss del lever i dess svallvågor. Långt ifrån alla skådespelerskor har varit prostituerade men stigmat har legat tungt över alla kvinnor som arbetat på en scen långt in i modern tid.

Detta projekt fokuserar på Kungliga Teatern/Operans första decennier och syftar till att ta reda på hur det gick till när några aktriser som mycket unga utnyttjades och rekryterades in i prostitution samtidigt som de blev stora beundrade stjärnor. Projektet tar upp att Kungliga Teatern/Operan fungerade som plattform för sexköpare. Där förmedlades kontakt mellan män och mycket unga flickor, i flera fall så unga som 13 år. Hela skuldbördan lades alltid på kvinnorna. Henriette Widerberg är unik eftersom hon som första kvinna i Sverige givit ut sin självbiografi En skådespelerska minnen i två delar 1850, 1851. Självbiografen ger insyn i hennes liv som beundrad operasångerska men också hur livet som kurtisan såg ut. Den är ett ovärderligt källmaterial. Resultaten kommer att publiceras i en monografi på Natur & Kultur i slutet av 2023.

Kontakt: ingelatagil@gmail.com, 0768-978720

Bertil Wikman, Institutionen för kultur och estetik vid Stockholms universitet

Musikalisk form som utförandefenomen.

Språket är humanioras (och samhällsvetenskapernas) primära arbetsredskap. Frågor formuleras, analyser genomförs och resultaten presenteras oftast i språklig dräkt. Språket är emellertid inte ett enbart ett neutralt verktyg. Det är också formerande för vår syn på omvärlden. Vi frågar vad något är och får som svar innehållet i de begrepp som stämmer överens med våra utgångspunkter.

Humanioras viktigaste bidrag anses ibland vara att bidra till ett kritiskt tänkande. Att också reflektera över och problematisera själva språket och dess medskapande roll borde därför ligga nära till hands. Inte bara språket som sådant utan också vår individuella syn på detta redskap spelar här roll.

Musiken är en intressant konstform att studera ur denna språkfilosofiska aspekt. Den har paralleller med språket genom att den också finns i två separata grundformer; som utfört fenomen(tal) och som noterat fenomen (text). Relationerna mellan de båda formerna är inte bara av ontologisk betydelse utan spelar också roll för vilken den primära utgångspunkten är i en analys.

Musiken är också en konstform som genom sin abstrakta natur utmanar språkets gränser. Det gäller inte minst musiken som en utförandekonstform som delvis befinner sig utanför språkets domän. Musiken kastar därmed ljus på språkets begränsningar men också styrande förmåga när det gäller vad som går att beskriva.

Föredraget är en sammanfattning av ett metodiskt kapitel om språkproblem i samband med en studie över begreppet form som utförandefenomen med utgångspunkt från en specifik stil och tonsättare (Chopin).

Kontakt: bertilwikman9@gmail.com

Ulrik Volgsten, professor, School of Music, Theatre and Art, Örebro University

Reification of music in Sweden during the interwar years (1919–1939) – the case of recorded music

A while ago Timothy Taylor re-opened the old issue of reification. In an attempt to avoid the "polemical" tendencies of e.g. Theodor Adorno in favor of "theoretical exploration", Taylor focuses on how the player piano was marketed in the USA in the early decades of the 20th century. Taylor's sources are drawn mainly from advertising discourse and his analysis shows how music is commodified together with the material product of the player piano. While highly interesting, Taylor's study invites further questions, especially when regarded from a European perspective (in general) and a Swedish perspective (in particular). Thus, the present paper deals with how and to what extent the gramophone and its records were involved in a process of reification in Sweden during the interwar years (1919–1939). Source material is expanded from advertising discourse to include 1) copyright discourse (especially the attempts of both the musicians' union's and the record industry's attempts to acquire an "author's" right), and 2) discourse directed to an increasingly individualized listener through the new genre of the record review. The findings are set in relation to the recent theoretical discussion by Axel Honneth on the issue of reification as "forgetfulness of recognition". Although Honneth's issue is not music, it facilitates a more substantial answer than Taylor's to the question of if, and if so, how and to what extent reification is a problem of music today.

The study is part of the RJ funded project "The Past as Repeatable Present: How phonography changed music from ephemeral event to ever accessible object".